

kötelezi, hogy alperesnek 1 frt 50 kr. felebbezési költséget 8 nap alatt fizessen.

Indokok: A keresetet, aláírt részvények be nem fizetett hátraléka iránt a részvénytársaság alperes mint részvényes ellen indítja, tehát a kereskedelmi eljárást szabályozó igazságügyministeri rendelet 6. §-nak 5. pontjában körülírt eset forog fenn. Tekintve, hogy a hivatkozott rendelet 8. §-a szerint a 6. §-a 5. pontjában említett perek kizárólag ama törvényszék hatáskörébe tartoznak, a melynél a részvénytársaság czége bejegyeztetett vagy bejegyzendő lett volna; tekintve hogy a 9. § szerint a 8. §-ban felsorolt esetekben a nem illetékes bíróságnál beadott kereset hivatalból visszautasítandó, tekintve, hogy eszerint a jelen esetben az idézett rendeletben megszabott rendes bírói illetőségtől eltérésnek helye nem lévén, az elsőbíróság helytelenül járt el, midőn a keresetet elfogadta, arra tárgyalást tűzött és alperes ellen meg nem jelenése indokából marasztaló ítéletet hozott; ítéletét a rendelkező részben hivatkozott törvényhely alapján megsemmisíteni kellett. Felperes az okozott költséget — mely figyelemmel arra, hogy alperes nem ügyvéd által, hanem személyesen adta be felebbezését — a kész kiadáson túl meg nem állapítható: megtéríteni köteles.

A m. kir. kuria végzett: A budapesti kir. ítélőtáblának ítélete helyes végzésü indokainál fogva helybenhagyatik.

1892. márczius 29. 983/891. v.

BIZTOSÍTÁSI SZEMLE.

A biztosítási szerződések általános jogi természete.

III.

A biztosítási ipar védelmére újabb időben majdnem minden civilizált állam törvényeket bocsátott ki és intézkedéseket tett. Ezen intézkedések lényegileg normális kezelést kívánják azon díjtartaléknak, melyet a társaságok a biztosítottak részére gyűjtenek, minthogy részökre ez képezi a legnagyobb biztosítékot mai időben, midőn az üzem az üzletek nagy számára kiterjed.

Ezen czélból az állami intézkedések a biztosítási vállalatoknak előírják, hogy alapszabályaikban és mérlegeikben minden adatokat közzétegyék, melyek a vizsgálatot lehetővé teszik a tekintetben, vajjon azon tartalékot képező értékek elegendőek-e a vállalat által a biztosítottakkal szemben elvállalt kötelezettségek teljesítésére; kötelezik továbbá a vállalatokat, hogy a tartalékot minden biztosítási ágra — és a hasonló risikók minden kategóriájára nézve külön kiszámítsák, a bevett összegeket elővigyázatosan elhelyezzék és minden év végével kiegészítsék.

amennyiben a vállalat adósságainak fedezésére elégségesek nem volnának.

Ha az állami felügyeleti közegek és a biztosítottak azon tartalék elővigyázatos elhelyezésére és integritására nem ügyelnének, akkor a biztosítottak a biztosítási összeg pontos megfizetésére nem számíthatnának. A hiány ugyanazon hibás üzemsziszter állandó alkalmazása — és a kamatok kamatjának elvesztése folytán mindinkább nagyobbá válnék és végre az összes biztosítottakat veszélyeztetné, mert ha a társaság még néhány éven át kötelezettségeinek teljesen megfelelhetne is, mégis minden biztosított, ki a biztosítási összeg lejártának napját nem ismeri — azon veszélynek volna kitéve, hogy annak idején a társaság pénztárában a kielégítésére szükséges összegeket meg nem találja.

Ha a biztosítási ipar ezen rendszere a szerződő felek kölcsönös jogaira és kötelezettségeire befolyással nem bírna, akkor azt a szerződés meghatározásánál figyelmen kívül lehetne hagyni, de éppen ezen rendszer folytán számos panasz és kifogás merül fel, melyek a biztosítási jogban ismeretek nem voltak azon időben, midőn a biztosítási szerződés egyes véletlen biztosíték által kötöttek. Eként a biztosított

a) követelheti, hogy a vállalat a díjtartalékot oly módon kezelje és tartsa fenn, hogy követelése teljesen biztosítva legyen;

b) elsőbbségi jogot gyakorolhat ezen tartalékokra mindazok előtt, kik más jogcímen bírnak követeléssel a vállalat ellenében;

c) a csődnyitást követelheti a vállalat ellenében, amint azon tartalék a jövőbeli kötelezettségek teljesítésére többé nem elégséges és pedig teheti ezt a vállalat fizetés-megszüntetése előtt, mert különben tehetetlenül kellene saját romlása elé nézni. A vállalat ugyanis a lejárt tőkének fizetését még sok éven át teljesíthetné az új üzletek után befolyó bevételekből és a régi szerződések tartalékainak segítségével, miáltal ezen tartalékok mindinkább kimeríttetnének;

d) a biztosított a szerződés felbontását követelheti, ha a vállalat felszámolás alá jut, mert az üzletek korlátozása folytán annak valószínűsége is kisebbedik, hogy a díjtartalék, mely a risikók könnyen megeshető ingadozásainak van kitéve, a fizetésre elégséges lesz;

e) ellenben nem követelhet a biztosított követelése részére külön biztosítékot, mert ezt a legjobban szervezett társaság sem volna képes nyújtani.

A panaszok és kifogások vizsgálata folytán, melyek ez idő szerint a biztosítási szerződésből folynak, kitűnik, hogy annak tökéletes felépítését csak azon szerződés mutatja fel és teljes hatálylyal csak az bírhat, mely biztosítási vállalat által kötöttek, vagyis olyan vállalat által, mely ezen ipart úgy folytatja, hogy a biztosítottak befizetéseiből díjtartalékot alkot, mely arra van hivatva, hogy a kikötött lejáratú időben a biztosított tőkéket szolgáltassa.

Az, vajjon ama tartalék pontos technikai szabályok — vagy empirikus úton a károk hozzávetőleges megbecslése által szabályoztatik — a juristikus fogalomra nézve közömbös, hanem csak az bír fontossággal, hogy a biztosító szándéka oda irányuljon, hogy a felosztási hivatást, mely iparának characteristikus ismérvét képezi a biztosítottak befizetéseiből, a jogositottak közt gyakorolja. A biztosítási szerződés ezen új elemének a bíró figyelmét kikerülni nem szabad és ezen iparág erőteljes élete eme új fogalom alkalmazására elég alkalmat fog neki nyújtani. Erre nézve a következő néhány példát kívánjuk felhozni:

a) A bíró a megbízottat vagy bizományost a biztosított fizetésektelenségeért felelőssé fogja tenni, ha a rábizott biztosítást magánembernél eszközli, ki ilyen ügyletekkel iparszerűleg nem foglalkozik. Így pl. a gyártulajdonos, ha munkásainak bal eset biztosítására vállalkozott, de aztán biztosító gyanánt maga szerepel — munkásaival szemben felelős lesz, ha az e célból alapított amortisationalis alap elégséges nem lesz, mert a mai jogfelfogás szerint a biztosított csak valamely vállalatban található biztosítékot.

b) A bírónak vétkes bukásban kell marasztalni azt a kereskedőt, ki vagyónának jelentékeny részét annak folytán vesztette el, hogy egyes biztosítási ügyleteket átvállalt, mert rá nézve ezen ügylet szerencsejátéknak tekintendő.

c) Azon kérdés elbírálásánál, vajjon a risikó elhallgatott vagy nem kellően megjelölt momentumai a biztosítás elfogadására befolyással lehettek — a bíró nem a közönséges nézetekre lesz tekintettel, hanem a díjszabásra, melyet a vállalat megállapított és melynél az egyes risikók a károk középszámítása szerint osztályoztatnak.

d) Annak meghatározásánál, vajjon a biztosítást vevő hallgatása vagy téves előadása a társaság beleegyezését befolyásolta-e, a bírónak figyelemmel kell lenni arra, hogy ez mindig kész olyan risikók átvállalására, melyek üzleti tervének megfelelnek. Azon szerződést tehát érvényesnek kell tekintenie, melynek megkötésénél a biztosított nevét, lakhelyét, foglalkozását vagy korát nem pontosan jelölte meg, ha a vállalat ezen risikót különben is elfogadta volna. Annak megállapításánál, vajjon valamely risikóban beállott változás a vállalatot a szerződés felbontására féljogosítja-e — a bírónak figyelembe kell venni, hogy az hasonló ügyletek iparszerű folytatása végett alkottatott. Ha tehát a biztosított ingóságait egyik házból a másikba viszi át, azért még a risikó lényegében megváltozotttnak nem tekinthető. Az újabb törvényhozások azon tendenciája, hogy a biztosítási szerződés valamely biztosított ház vevője javára érvényben hagyandó, magyarázatát szintén csak azon általános meggyőződésben találhatja, hogy a biztosítási vállalatok új risikók elvállalására mindig készek, ha azok üzleti tervöknek megfelelnek.

Az „Assicurazioni Generali“ jubileumát 60 éves fennállása alkalmából, április 14-én ünnepelte meg Triestben. A nagyobb képviselőségek vezetői, kik testületileg jelentek meg, a központi vezértitkárt Guiseppe Besso-t lelkes ovációkban részesítették. A világ minden részéből számos távirati üdvözllet érkezett a vezértitkárhoz. A triesti lapok a Generali jubileumát sorra méltatják és kiemelik, hogy a társaság az életbiztosítás sikeres fejlesztését a bécsi képviselőségnek, a tűzkárbiztosítás emelését pedig a budapesti képviselőségnek köszönheti.

*

Franciaországban új életbiztosítási törvényjavaslaton munkálkodik a kormány. A törvényjavaslat főcélját a Franciaországban működő bel- és külföldi biztosítótársaságok szigorú és hathatós állami ellenőrzése képezi. E célból egy állami biztosítási hivatal felállítása tervezetik a svájci biztosítási hivatal mintájára. A külföldi társaságok a belföldiekkel egyenlő elbánás alá fognak esni és a reklame korlátozására törvényes intézkedések foglaltatnak a javaslatban.

*

A rabatt-visszaélések az életbiztosításban biztosítási köreinket élénken foglalkoztatják. Érdekesnek találjuk ez alkalomból megemlíteni, hogy Angliában több társaság létezik, melyek egyáltalában ügynökök nélkül dolgoznak és a provisiók megtakarításával a biztosítási díjat olcsóbbá teszik. Ezek nagyobbára kölcsönös biztosítótársaságok, melyek papok, tanítók, orvosok, kereskedők és iparosok, szóval egész testületek biztosításával foglalkoznak és így a karszellemlre támaszkodnak; de ezenkívül léteznek Angliában társaságok, mint pl. a „London Life Association“, mely a legkülönbözőbb társadalmi elemekkel csinál üzletet az ügynökök mellőzésével és a biztosítások szerzéséért egyáltalában provisiót nem fizet. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy ezen társaság még 1806-ban alapított és elavult elvek szerint működik. Mindazáltal ezen társaság folyó biztosítási összege 10.000,000 font sterlinget és tartalékai 4.000,000 font sterlinget tesznek ki. Németországban a hannoveri „Preussische Beamten-Verein“ szintén ügynökök nélkül dolgozik, a „Stuttgarter Allgemeine Renten-Anstalt“ pedig saját biztosítottjait igyekszik szerzési célokra felhasználni azáltal, hogy ismerőseik és rokonaik biztosításánál őket bizonyos előnyökben részesíti. E célból őket a legbehatóbb felvilágosításokkal és az ajánlathoz szükséges iratokkal látja el. Alig szükséges megemlítenünk, hogy ezen szerzési rendszerek nem állanak a mai kor színvonalán. Szerzőkre föltétlenül szükség van, csupán a szerzés elfajulását kell megakadályozni.

*

***Magyar-francia biztosító részvény-társaság.** Beniczky Ferencz úr ő nagyméltósága elnöklete alatt f. évi április hó 16-án tar-

totta meg a Magyar-francia biztosító részvény-társaság tizenkettedik rendes közgyűlését. Jelen volt 86 részvényes 1568 szavazattal. Elnök konstatálván a közgyűlés szabályszerűen történt egybehívását és határozatképességét, a jegyzőkönyv vezetésével megbizta a társaság jogtanácsosát dr. Mezei Mór urat és a jegyzőkönyv hitelesítésével és a szavazatszedéssel Sváb Károly és Kohner Zsigmond részvényes urakat.

Az alakiságok elintézése után Schönberg Pál részvényes indítványára az igazgatósági jelentés felolvasottnak tekintetett.

A jelentés kiemeli, hogy az igazgatóság az üzletvezetésnek általa történt átvétele alkalmával kifejtett és az 1889. és 1890. évek zárszámadásaiban tanusított elvekhez hiven az üzlet rendszeres fejlesztésére törekedett, kizárva minden nem egészséges rohamos terjeszkedést és az évi mérleg készítésénél feladatának ismerte minden nem teljes értékű tétel kiküszöbölése mellett, a tartalékokat a rendes szükségleten túl dúsán gyarapítani.

Az egyes ágazatokban az intézet a következő eredményeket mutatja ki:

A tűzbiztosítási üzletben a díjbevétel 4.083,248 forintot tett és a díjtartaléknak 49,319 forinttal történt gyarapítása után 313,437 forint nyereséget eredményezett. Az intézet 1891-ben 94,501 új kötvényt állított ki, az 1890-ben kiállított 88,269 kötvénnyel szemben; bejelentetett 3171 kár, melyekből márczius hó végével mindössze 17 kár 11,777 frtnyi bejelentési összeggel van függőben.

A jégbiztosítási üzletben az intézetnek díjbevétele 403,155 frtot tett; kiállított 15,476 kötvény, bejelentetett 2301 káreset. Ezen ágazat 42,818 frt veszteséggel zárul.

A baleset biztosítási ágazat 21,018 forint nyereséget eredményezett.

A szállítmánybiztosítási üzlet néhány csekélyebb jelentőségű függő kár kivételével le van bonyolítva. Rendelkezésre áll ennél 38,066 frt, mely összeg egész teljességében, mint kártartalék lett elővezetve.

Az életbiztosítási ágazat 107,977 forint nyereséget eredményezett.

Az egy év óta művelt 10 kr hetidíj fizetéses életbiztosítási ágazatban az intézetnek 529,468 frt biztosított összegről kiállított 5057 kötvénye van érvényben, ami tekintettel az ezen különleges kombináció bevezetésével járó kezdet nehézségeire, kielégítő eredménynek tekinthető.

A különféle címek alatti bevételek hozzászámításával valamennyi ágazat nyeresége 469,049 forintot tesz, tehát a 406,860 frtot tevő üzleti költségekkel szemben a fölösleg 62,189 forint és az 1890. évről áthozott nyereség hozzáadásával a tiszta nyereség 65,003 forint.

A jelentés konstatálja továbbá az értékpapír-állománynak 153,433 frttal való szaporodását és ezen tárcza 3.274,360 frtra

való emelkedését. Az intézet tartalékai 1891-ben 245,964 frttal emelkedtek, tehát a társaság biztosítéki alapjai tőkében és tartalékokban 6.860,512 frt 29 krt tesznek. A későbbi években esedékes díjkötelezvények 7.554,261 forintot, az érvényben levő életbiztosítások tőkékben és járadékokban 18.773,835 forintot képviselnek.

A 65,003 forint tiszta nyereség hová fordítására nézve javasolja az igazgatóság: *a)* 17,760 frtot a kétes követelések tartalékának 50,000 frtra emelésére; *b)* 18,312 frtot a tőketartaléknak 170,000 frtra emelésére fordítani és *c)* 28,900 frtot új számlára átvinni, — ezen javaslatait azzal indokolván, hogy a tartalékok dus javadalmazása által az intézet belső megerősödésének előmozdításán tántorítlanul törekszik.

Az igazgatóság végül bejelenti, hogy báró Bánffy Dezső úr a magyar képviselőház elnökévé választatván, az intézet igazgatóságából kilépett.

A felolvasott felügyelő-bizottsági jelentés konstatálja, hogy a zárszámadások alapszabályszerűleg készültek. A közgyűlés a mérleget egyhangulag jóváhagyta és megadta a felmentvényt az igazgatóság és felügyelő-bizottságnak. A megejtett választásoknál elnökké: Beniczky Ferencz úr ő nagyméltósága, az igazgatóság tagjaivá a kisorsolt dr. Basch Gyula, Strasser Sándor, Szokoly Gyula, dr. Tafler Pál és Wapler Károly urak, a felügyelő-bizottság tagjaivá Koppély Géza, Bohn Albert, dr. Dalnoky Béla, dr. Robitsek József és dr. Wellisz Vilmos urak ismét és mint új tag dr. Neményi Ambrus ur választattak. Végül a közgyűlés az igazgatóság indítványa szerint módosította az alapszabályokat.

A közgyűlés elé terjesztett jelentésből és zárszámadásokból meglegedéssel konstatáljuk, hogy ezen hazai intézet üzlete folyton örvendetesen fejlődik és terjed, és hogy a szolid és takarékos üzletkezelés jövőben bizonyára még fényesebb eredményeket fog felmutatni.

KÜLÖNFÉLÉK.

Érdekes cégbejegyzési eset. Ezen czim alatt közöltünk folyóiratunk 11-dik számában egy esetet, melyben a cégbejegyzést a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszéknél egy kereskedő kérte, ki olvasni, írni nem tud, sőt névaláírását sem képes eszközölni, hanem a kérvényt is csak kézjegyével látta el. A törvényszék a cég bejegyzését elrendelte, a cégbiztos azonban felfolyamodással élt. Mi akkor azon álláspontunknak adtunk kifejezést, hogy a bejegyzés a kereskedelmi törvény értelmében meg nem engedhető, mindazáltal észszerűségi szempontból a kérdést úgy véltük megoldhatónak, hogy a cég tulaj-